

Etapa națională a olimpiadelor școlare - 2025

Probă scrisă
ISTORIE
Clasa a XII-a

- Timpul de lucru este de trei ore.
- Ambele subiecte sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.
- Subiectele se tratează pe foi separate.

SUBIECTUL I**(40 de puncte)**

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Armata turcească [...] se pregătea să treacă Dunărea în Țara Românească. [...] Trecerea turcilor a început în ziua de 4/14 august 1595, pe un pod de vase, și a durat trei zile. [...] Față de superioritatea numerică a armatei lui Sinan, Mihai [Viteazul] nu avea interes să dea lupta *în câmp deschis*; de aceea [...] a ales o poziție care să nu permită o desfășurare largă de trupe și în același timp să îl ferească de o eventuală înconjurare. Experiența luptelor din iarnă îi arătase că o asemenea poziție era pe drumul care duce de la Giurgiu la București, la satul *Călugăreni*. [...]”

La începutul lui octombrie [1595] coboară munții pe la Bran, Sigismund Báthory [...]. Aducea cu el 22000 de secui, 15200 ostași dați de orașele și nobilimea transilvană și 63 de tunuri. Din Moldova sosi Ștefan Răzvan cu 3000 de oameni și 22 de tunuri. [...] Armata otomană începu o retragere generală. Bucureștii sunt reocupați de Ștefan Răzvan, în timp ce Mihai și Sigismund Báthory grăbeau spre Giurgiu. [...]

Andrei Báthory [principele Transilvaniei] ar fi fost bucuros să-l vadă pe Mihai scos din domnie. [...] Văzându-se amenințat să fie scos din propria sa țară, Mihai se hotărăște [...] să atace el primul pe adversar. [...] Un prim corp de oaste, mai mare, comandat de domnul însuși trecu munții prin pasul Buzăului [...]. Oastea [...] își continuă drumul prin Făgăraș spre Sibiu. [...] Ajungând în fața Sibiului, ocupă satul *Șelimbăr* și înălțimea *movila turcilor*. [...] Lupta începe de îndată (18/28 octombrie 1599).“
(Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor*)

B. „Cele trei Țări Române s-au alăturat marii coaliții – Liga Sfântă – în care forța principală era Imperiul Habsburgic. [...]”

Pierderile suferite de oastea otomană la Călugăreni nu au împiedicat-o să ocupe de a doua zi Bucureștiul [...]. Începea într-adevăr transformarea Țării Românești într-o provincie a Imperiului. Oastea otomană a înaintat spre nord și a ocupat Târgoviște, unde a construit o nouă fortificație, dar mai mică și mai slabă (era din pământ).

Atunci s-a produs contraofensiva forțelor unite ale celor trei Țări Române, reunite la Rucăr. Sinan pașa [...] a început o retragere precipitată [...]. Urmărite îndeaproape de forțele munteano-moldo-transilvane, trupele otomane au fost atacate, [...] iar trecerea pe malul drept al Dunării s-a transformat într-o adevărată catastrofă.”

(Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

C. „Mihai Viteazul [...] a trecut la măsuri de desprindere a Țării Românești din sistemul politico-economic otoman. [...] Ca să facă față confruntărilor cu turcii, Mihai Viteazul a căutat să întărească alianța cu principele Transilvaniei, Sigismund Báthory. La [...] 20 mai a fost încheiat [tratatul de la Alba Iulia]. [...]”

În fruntea unei mari oștiri, Sinan-pașa a trecut Dunărea la Giurgiu; Mihai Viteazul s-a retras într-o poziție naturală favorabilă, la Călugăreni, unde la 13/23 august 1595 a repurtat o strălucită victorie tactică asupra avangărzii otomane. [...]

Cu ajutor primit din partea lui Sigismund Báthory, al arhiducelui Maximilian, al domnului Moldovei, Ștefan Răzvan, care luase locul lui Aron Tiranul, și al marelui duce de Toscana, Mihai Viteazul a silit forțele otomane să se retragă. Au fost eliberate, în scurt timp, orașele Târgoviște (18 octombrie), București (20 octombrie), Giurgiu (27 octombrie).”
(*Istoria Românilor*)

D. „Integrarea Țărilor Române în alianța creștină a dus foarte curând la răscoala antiotomană care izbucnește în 13 noiembrie 1594 la București prin suprimarea creditorilor levantini și a garnizoanei otomane. [...]”

Confruntarea decisivă pregătită de turci a avut loc la Călugăreni, în 13/23 august 1595; astfel că oastea domnului, constrânsă de superioritatea numerică a otomanilor, se retrage spre nord în așteptarea intervenției ardelene. [...] Reacția creștină nu s-a lăsat așteptată. Acțiunea militară a celor trei principate de la începutul lui octombrie a recucerit Târgoviștea și i-a aruncat pe turci peste Dunăre la Giurgiu.

Poarta relansează însă ofensiva în Ungaria, unde obține o victorie la Keresztes, învingându-i pe Habsburgi (26 octombrie 1596). În această situație, Mihai Viteazul deschide negocierile cu turcii, pe care le încheie printr-o pace, la sfârșitul anului [...]. Paralel, Mihai Viteazul se orientează spre Habsburgi, încheind cu ei un tratat (1598) la Mănăstirea Dealu.“

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse istorice, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați acțiunea diplomatică din sursa B, menționând o cauză și o consecință ale acestuia, selectate din sursa C, respectiv din sursa D. **5 puncte**
2. Prezentați acțiunea militară din spațiul intracarpatic precizată în sursa A, utilizând și două informații din această sursă. **7 puncte**
3. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*) **3 puncte**
4. Formulați, pe baza celor patru surse date un punct de vedere referitor la relațiile dintre statele medievale din spațiul românesc, susținându-l cu câte o informație selectată din fiecare sursă. **7 puncte**
5. Prezentați câte un fapt istoric din domeniul diplomatic precizat în sursa C, respectiv în sursa D, stabilind o asemănare între aceste fapte. **12 puncte**
6. Argumentați, prin două fapte istorice, un punct de vedere referitor la implicarea spațiului intracarpatic în relațiile internaționale din secolul al XVII-lea. **6 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(50 de puncte)

Elaborați, în aproximativ patru-cinci pagini, un eseu despre ***Evoluția statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea – prima jumătate a secolului al XX-lea***, având în vedere:

- prezentarea unei constante în desfășurarea acțiunilor realizate de statul român în politica internă din deceniile șapte-opt ale secolului al XIX-lea;
- prezentarea unei constante în desfășurarea faptelor istorice din domeniul relațiilor internaționale la care participă România între anii 1910-1917;
- prezentarea a două asemănări între faptele istorice desfășurate de români în anul 1918;
- prezentarea a două acțiuni diplomatice la care participă românii în anii 1919-1920 și menționarea unei asemănări între acestea;
- argumentarea, prin două fapte istorice, a unui punct de vedere referitor la participarea României la relațiile internaționale din deceniile trei-patru ale secolului al XX-lea.

Notă!

Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, argumentarea unui punct de vedere (prezentarea faptelor istorice relevante și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.